

2022

Jaarkrant Bibliotheek Waterland

Fragmenten uit een
bijzonder jaar

De vijf pijlers van Bibliotheek Waterland:

onderwijs
& educatie

leesbevordering
& literatuur

kennis &
informatie

kunst &
cultuur

ontmoeting
& debat

Vrijwilligers bedankt!

Waar zou Bibliotheek Waterland zijn zonder haar vrijwilligers? Alle 274 vrijwilligers kregen daarom ook dit jaar weer een uitnodiging voor de jaarlijkse Bedank-dag. Op zaterdag 26 november werden zij in het zonnetje gezet en getraakteerd op diverse workshops, een Kinderboekenshow, Bosbaden, introductie in Arabisch en papiercollage maken. Na de lunch schoven de vrijwilligers aan bij de meet & greet met schrijver en 'heks' Susan Smit. Aan het einde van de dag vertrok elke vrijwilliger met de speciale poëtische Parkerpen.

Gemeente Waterland
+++ Persbericht +++

Bibliotheekwerk gemeente Waterland terug naar het netwerk Openbare Bibliotheken

Purmerend, 14 juni 2022

Met ingang van 1 januari 2023 neemt Bibliotheek Waterland de verzorging van het bibliotheekwerk in de gemeente Waterland weer op zich. De vier vestigingen in de kernen Broek in Waterland, Monnickendam, IJpendam en Marken blijven open.

Sinds 1 januari 2014 maakten de bibliotheekvestigingen in deze gemeente geen deel meer uit van het netwerk van Openbare Bibliotheken en werden geëxploiteerd door de commerciële partij Karmac.

Via een openbare aanbesteding heeft Bibliotheek Waterland voor een periode van 4 jaar het basis bibliotheekwerk in de gemeente Waterland toegekend gekregen. Op 20 mei jl. is hiervoor de overeenkomst getekend. Daarnaast is er met de gemeente Waterland overeenstemming bereikt om andere verantwoordelijkheden, als de educatieve- en maatschappelijke bibliotheek te regelen via aparte afspraken.

Bijzondere collectie uitgelicht

Met Uitgelicht! wil Bibliotheek Waterland bijzondere kunstboeken onder de aandacht brengen door deze op een speciale manier te presenteren. De 6 bijzondere kunstboeken van het project Uitgelicht! worden vanwege hun formaat en kostbaarheid niet uitgeleend. Wel rouleren de boeken ieder kwartaal en gaan ze op tournee langs de 5 vestigingen van Bibliotheek Waterland. De boeken hebben als onderwerp het werk van de kunstenaars David Hockney of Frida Kahlo, fotograaf Helmut Newton, architect Kuma of kunsthistorie met als onderwerp Japan of het Amazonegebied.

2022 was een bijzonder jaar waarin we aan de ene kant voelden dat de Coronaperiode achter ons lag en we maatschappelijk weer een beetje op gang kwamen, maar aan de andere kant werden geconfronteerd met de oorlog in Oekraïne en de gevolgen daarvan.

Hoe maak je zo'n jaar mee, als Bibliotheekorganisatie? We zagen een toename in bezoekers en de leden begonnen weer meer te lenen. Met het voorjaar in zicht hadden we mooie plannen hoe we het jaar met een pracht aanbod zouden aankleden en we bespraken met de gemeenten hoe we in het onderwijs stappen konden zetten om het leesplezier en het leesonderwijs een impuls te geven. Zoveel meer hadden we in gedachten en op de planning.

En... dat lukte allemaal en daar gaan we het over hebben in deze jaarkrant. Maar we zagen ook dat de centrale plek die de Bibliotheek inneemt voor de bewoners, meer dan ooit nodig was. De energiecrisis die zich ontvouwde en de economische malaise als gevolg, maakte voor veel bewoners het leven duur en niet eenvoudig. Dan voel je je gelukkig als je samen dat stukje warmte en geborgenheid kunt delen. Daar hebben de medewerkers en de vrijwilligers van de Bibliotheek werk van gemaakt.

De vluchtelingenstroom die op gang kwam bracht een andere uitdaging. Die hebben we ook met beide handen aangepakt. We beseffen ons dat we er voor iedereen, op elk moment zijn. Ook voor jongeren die een thuisplek zoeken en volwassenen die steeds meer ondersneeuwen in de digitalisering om ons heen. Op die manier is 2022 een druk jaar geweest, is er veel werk verzet, maar hebben we ook allemaal een goed gevoel over onze Bibliotheek.

Lees in dit jaarbericht nog even wat 2022 ons heeft gebracht, terwijl we alweer volop 2023 aan het uitrollen zijn. Dank aan alle inwoners, bezoekers en leden. We vinden het fijn dat jullie ons kunnen vinden.

Norbert van Halderen - Directeur-Bestuurder

Amani met haar teamleider Moniek op het NL plein

+++ Per saldo +++

Ledenaantal
23,2 % van het inwonersaantal

Uitleningen
gemiddeld 47.000 boeken
per maand

Aantal bezoekers vestigingen
gemiddeld 27.000 per maand

Deze cijfers hebben betrekking op het werkgebied van Bibliotheek Waterland in 2022. Te weten: de gemeenten Purmerend, Edam-Volendam en Landsmeer.

Evelien:

“Het is elke keer weer een feestje en ik zie veel dezelfde gezichten terugkomen!”

Bendeleden in de Bieb

Elke eerste donderdag van de maand komt de Boekenbende bij elkaar. Als eerste komt natuurlijk aan de orde welke boeken er gelezen zijn en de bendeleden bevragen elkaar hierover. Vast in het programma zit ook altijd een boekensushi. Hierbij krijgen de kinderen 3 x 2 minuten de tijd om een boek te bestuderen. Na 3 boeken bepalen de kinderen wat ze zelf willen lezen en wat ze aanraden aan één van de anderen. Vaak gaan deze boeken mee naar huis. Als er dan nog tijd is leest collectionneur Evelien voor, soms nog gevolgd door een creatieve opdracht zoals tekenen of een boekenlegger maken. Ook kiest de bende altijd een boek van de maand.

Van deelnemer naar gastvrouw

Om je thuis te kunnen voelen in Nederland is het als nieuwkomer belangrijk om te participeren. De taal, een netwerk opbouwen, maar ook ervaring opdoen op de werkvloer helpen hierbij.

Het NL plein heeft ieder jaar een werkervaringsplek voor 10 maanden beschikbaar voor één van de deelnemers van de taalgroepen of het Oudercafé. Om zo meer vertrouwen te krijgen in eigen kunnen, veel Nederlands te spreken en van daaruit op zoek te gaan naar ander werk. Amani Rashdan is als eerste begonnen op deze werkervaringsplek. Toen haar termijn afliep, was er een vacature op het NL plein en zo is zij dit voorjaar in dienst getreden van de Bibliotheek Purmerend als gastvrouw en ondersteuner van het NL plein.

Daarna is de vacature voor de werkervaringsplek weer opengesteld en krijgen anderen de mogelijkheid om te solliciteren.

Ook voor het NL plein is deze werkervaringsplek een aanwinst, de nieuwe medewerker is vertrouwd met de problematiek en het leren van de Nederlandse taal en op die wijze een mooie brug tussen het aanbod en de uitvoering.

Na voorlezen komt doorlezen

Abdul: “Ik vind het jammer dat de voorlezer moet stoppen na 20 weken. Dus heb ik ervoor gezorgd dat het laatste boek dat Bert gaat voorlezen extra dik is, zodat het nog lang duurt voordat we klaar zijn.”

In de bijna 10 jaar dat de VoorleesExpress voorlezers aan kinderen (2-8 jaar) koppelt, bleek dat er ook aandacht nodig is voor de wat oudere kinderen. Mede op initiatief van Bibliotheek Waterland is, na een geslaagde pilot, de DoorleesExpress landelijk geïntroduceerd. Deze zorgt ervoor dat ook kinderen

(8-12 jaar), die moeite hebben met taal en lezen, extra aandacht krijgen. Het verschil is dat de DoorleesExpress zich richt op kinderen die zelf al kunnen lezen. Ook hier gaan vrijwilligers 20 sessies met het kind en de ouders aan de slag.

Certificering voor NL plein

Bibliotheek Waterland heeft op 1 juni een officieel kwaliteitscertificaat ontvangen voor haar taal- en activiteiten aanbod. Dit certificaat is uitgereikt door de certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT). Hiermee voldoet de organisatie aan belangrijke kwaliteitsnormen die gelden voor bibliotheek- en cultuurorganisaties. Het certificaat is voor 4 jaar geldig.

Directeur Norbert van Halderen: “De certificering van het NL plein is een mooie waardering voor het werk dat in de afgelopen jaren door de medewerkers en vrijwilligers van de Bibliotheek Waterland is verzet. Het is mooi te zien hoe onze medewerkers en vrijwilligers enthousiast aan het werk zijn in onze vestigingen en op de schoollocaties waar onze oudercafé's draaien. Het is dankzij de inzet van de gemeenten in de regio dat we dit resultaat hebben kunnen neerzetten.”

Uitbreiding dBos

De Bibliotheek op School (dBos) is een landelijk concept voor het onderwijs, waarin bibliotheken en scholen structureel samenwerken aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid. In 2022 zijn er 2 nieuwe deskundige leesconsulenten bij het team Educatie gekomen. Ook is het aantal dBossen uitgebreid met 7 dBossen in het Primair Onderwijs op basisscholen in Landsmeer, Purmerend en Beemster. Ook wat betreft de dBossen in het Voortgezet Onderwijs is er uitbreiding; er is nu ook een dBos in de Scholengemeenschap Gerrit Rietveld in Purmerend.

Vrijheid vieren met elkaar

In de Grote Kerk in Edam hebben op 21 mei mensen uit allerlei landen en culturen een gerecht bereid om samen de vier v's (vrijheid, verbondenheid, verdraagzaamheid en verscheidenheid) te vieren.

Deze 'multiculturele proeverij' met muziek, gedichten en verhalen was een laagdrempelige manier om elkaar beter te leren kennen en samen te genieten van wat ons vrije land te bieden heeft. De organisatie was in handen van de Bibliotheek Waterland samen met de plaatselijke buurtvereniging de Lingerzijde.

Leesoffensief met scholengemeenschap Gerrit Rietveld

Met het extra geld uit het Leesoffensief van de gemeente Purmerend is Bibliotheek Waterland in 2022 ondersteuning gaan bieden aan de SG Gerrit Rietveld.

Er is een werkplan waarin visie, doelen, en jaarprogramma met betrekking tot lezen (en mediawijsheid) zijn vastgelegd. Een leesconsulent van Bibliotheek Waterland ondersteunt het docententeam op het gebied van leesmotivatie en leesplezier. Ook geeft Bibliotheek Waterland advies over de collectie en inrichting van de schoolbibliotheek.

OntdekLAB met Voortgezet Onderwijs

Er zijn 2 samenwerkingstrajecten gestart met het Voortgezet Onderwijs in Purmerend en Volendam.

Leerlingen van het Technasium van het Da Vinci College in Purmerend gingen in groepen aan de slag om een meubel te ontwerpen voor het nieuwe OntdekLAB dat in Purmerend gaat komen. Leerlingen van het Don Bosco College uit Volendam komen een maand lang wekelijks naar het OntdekLAB. Hier leren zij hoe ze 3D printmodellen en een animatiescène in Augmented en Virtual Reality kunnen maken.

NL plein op locatie

Na het uitbreken van de oorlog in de Oekraïne in februari kwamen al snel de eerste gevluchte inwoners naar de Bibliotheek voor taalhulp.

Via het NL plein en Oudercafé werd er contact gelegd met de opvanglocaties in Purmerend en Edam en het aanspreekpunt in Landsmeer. Al gauw werden er diverse taalgroepen opgestart om hen de eerste beginselen van het Nederlands bij te brengen.

In oktober kwam de volgende vraag om taalhelp, dit keer vanuit de tijdelijk opvanglocatie voor vluchtelingen in De Baansteer in Purmerend. Ook hier gingen snel diverse taalgroepen van start.

Arm in arm met de gemeente Purmerend

Nederlandse leerlingen behoren tot de minst gemotiveerde lezers wereldwijd en scoren niet langer boven het internationale gemiddelde op leesvaardigheid.

Zo scoort 24% van de 15-jarigen onvoldoende op leesvaardigheid. Een geïntegreerde aanpak voor het leesonderwijs, waarin leesmotivatie en leesvaardigheid hand in hand gaan, kan het tij helpen keren. Daarom heeft de gemeente Purmerend opgeroepen tot een Leesoffensief met als doel laaggeletterdheid te voorkomen. Bibliotheek Waterland geeft vorm aan deze ambitie door:

- Het programma BiebLala in te zetten in de CJG's.
- Alle leerlingen uit het Primair Onderwijs in de gemeente hebben een boek cadeau gekregen.
- Leerkrachten kunnen deelnemen aan de cursus Open Boek die opleidt tot leescoördinator in de school.
- De schoolbibliotheek worden gesaneerd en scholen krijgen € 1000 om nieuwe boeken aan te schaffen
- De leesconsulenten van de Bibliotheek worden ingezet op de scholen.

Boeken scoren met FC Volendam

In het schooljaar 2021-2022 hebben FC Volendam en Bibliotheek Waterland hun krachten weer gebundeld voor het leesproject 'Scoor een Boek!'.

In februari was de aftrap van het vierde seizoen van dit project voor de leerlingen van groep 5 en 6. De kracht van voetbal wordt ingezet voor het stimuleren van leesmotivatie en leesplezier bij leerlingen en leerkrachten. Deze keer was het de spits Martijn Kaars die de leerlingen aanspoorde om zoveel mogelijk boeken te scoren. Er deden 15 scholen mee, 28 klassen met een totaal van 675 leerlingen.

BiebLala via de CJG's verspreid

Het in 2021 gelanceerde boekje BiebLala is inmiddels een vast onderdeel geworden van het BoekStart programma in de gemeente Purmerend.

Het leesbevorderingsprogramma BoekStart, dat voor alle gemeenten in het werkgebied wordt uitgevoerd, is gericht op kinderen van 0-4 jaar. Met BiebLala doen we er een schepje bovenop: taalontwikkeling van de baby tijdens de zwangerschap.

Bij het bezoek aan het Centrum voor Jeugd Gezin in Purmerend en Beemster voor een 20 weken vaccinatie krijgen de ouders informatie over prenatale taalontwikkeling. Het speciaal voor BiebLala ontwikkelde prentenboekje met babyliedjes van buik tot schoot wordt aan de aanstaande ouders meegegeven.

Voor alle CJG's in het werkgebied heeft Bibliotheek Waterland een BoekStart hoekje ingericht met een frisse collectie baby- en peuterboeken.

Kinderjury Edam-Volendam samen met schrijver Kevin Hassing in Bibliotheek Volendam

OntdekLAB - het eerste jaar zit erop

Het OntdekLAB is in oktober 2021 opgericht als een plek waar iedereen die geïnteresseerd is in digitale ontwikkelingen terecht kan. Begonnen met een bescheiden aanbod van 1 activiteit per week op de vaste standplaats in de Bibliotheek Volendam. Een jaar later zijn er OntdekLAB activiteiten in meerdere vestigingen van Bibliotheek Waterland. Nieuwsgierige en creatieve kinderen kunnen 3 keer per week in het vaste LAB terecht voor activiteiten met onderwerpen als: Virtual en Augmented Reality, robotica, programmeren, mediaproductie, 3D printen, 21st century skills en LegoLAB.

OntdekLAB-medewerker Jeroen:

“In het OntdekLAB laten we kinderen zelf ontdekken. Gaat er iets fout of lukt het de eerste keer niet, dan laten we ze net zolang doorgaan tot er een blij stem klinkt HIJ DOET HET!”

Deelnemers Oudercafé's op bezoek in het OntdekLAB in Volendam

Oudercafé

Het Oudercafé is een plek, op school of in de Bibliotheek, waar ouders die moeite hebben met de Nederlandse taal welkom zijn om vragen te stellen over schoolzaken. Bijvoorbeeld de nieuwsbrief van de school. Afgelopen jaar zijn er 2 nieuwe Oudercafé's gestart: DKC Het Parelhof en KC Wheermolen. Daarmee zijn er op dit moment 10 Oudercafé's. Ook ontvangt het Oudercafé regelmatig gastsprekers. Zoals de GGD, Buurtgezinnen, een energiecoach, Clup Welzijn, SPURD en een schoolmaatschappelijk werker.

Tot 25 jaar gratis lid

Om de jongeren langer gratis gebruik te laten maken van alle faciliteiten van de Bibliotheek Waterland, zijn zij per 1 januari gratis lid tot 25 jaar. Gratis (studie)boeken lenen, ook online, inspiratie voor de leeslijst of oefenen voor het theorie-examen: 3084 jongeren tussen de 18 en 25 jaar maken er al gebruik van.

Colofon

Bibliotheek Waterland heeft per 1 januari 2023 9 vestigingen:

Edam, Broek in Waterland, IJpendam, Monnickendam, Landsmeer, Marken, Middenbeemster, Purmerend en Volendam.

Er zijn 6 servicepunten gevestigd in basisscholen:

De Kraal, DKC Het Parelhof en KC Wheermolen in Purmerend, in Volendam 't Kofschip, in Oosthuizen De Koningsspil en in Westbeemster de Lourdesschool.

Dit is een uitgave van De Bibliotheek Waterland - maart 2023

Waterlandlaan 40, 1441 MP Purmerend

Burgemeester Lieke Sievers opent de Escape Caravan in Edam-Volendam

Campagne laaggeletterdheid met Zaanstreek-Waterland

Tijdens de jaarlijkse week van Lezen & Schrijven in september wordt er landelijk aandacht besteed aan de aanpak van laaggeletterdheid. Bibliotheek Waterland was in 2022 de voortrekker van de regionale campagne in Zaanstreek-Waterland. Een Escape Caravan werd ingezet om ambtenaren, hulpverleners

en werkgevers uit beide regio's te laten ervaren waar je als laaggeletterde dagelijks tegenaan loopt. Want, dat de invloed van het niet goed kunnen lezen en schrijven op het dagelijks leven groot is, kan niet vaak genoeg gezegd worden.

Een Klik en Tik-deelnemer:

“Ik kan nog niet alles, maar ik ben in ieder geval niet meer bang voor de computer. Ik probeer het gewoon en weet dat ik niets stuk kan maken”

Klik en Tik

De nieuwe Coördinator Digitale Inclusie zorgde ervoor dat in het vierde kwartaal van het jaar de Klik en Tik cursussen konden worden geïntensiverd. In sommige gevallen in samenwerking met al aanwezige initiatieven zoals bijvoorbeeld Seniorweb.

De coördinator is begonnen met het organiseren van Klik en Tik cursussen in Volendam, omdat daar al een flinke wachtlijst was. In Purmerend is er, naast de 2 bestaande cursussen vanuit het NL plein, een derde groep gestart met het accent op senioren. Zo zijn er in

korte tijd veel mensen online aan de slag gegaan met het oefenen van taal, rekenen en werken met internet. Twee vrijwilligers van 't Gilde hebben de begeleiding van de cursisten in Purmerend voor hun rekening genomen.